

Psalm 119, dé lofzang op de Torah

Een paar inleidende gedachten,
eerst over de *Torah* zelf,
vervolgens specifiek over Psalm 119.

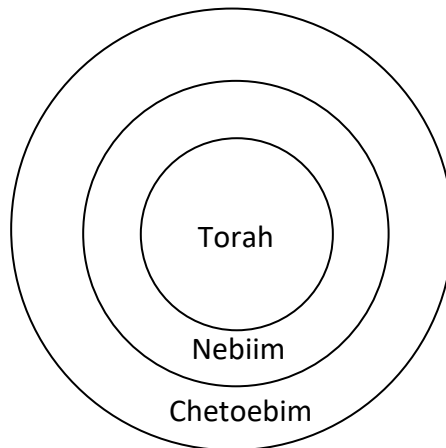

De *Torah* is het centrale deel van de *Tenach* (= Joodse Bijbel)

Torah = de eerste vijf boeken van de Bijbel (Genesis, Exodus, Leviticus, Numeri, Deuteronomium)

Nebiim = de profeten van Jozua tot 2 Koningen (zonder Ruth) en de latere profeten (de 3 grote (Jesaja, Jeremia, Ezechiël) en de 12 kleine profeten)

Chetoebim = overige boeken, met de Psalmen voorop.

We zomen in op de *Torah*.

Het woord *Torah* is afgeleid van het Hebreeuwse werkwoord *jarah*, wat onderwijzen of tonen betekent. Een letterlijke vertaling van *Torah* is dan aanwijzing, onderricht, ordening, richtlijn, instructie.

Maar wat doe je als je moet gaan vertalen? Dan zijn er niet altijd woorden die precies hetzelfde weergeven. Zo werd *Torah* vertaald naar het Griekse *nomos*, wat 'wet' betekent. En de tijd gaat verder Er wordt vertaald in het Latijn en zo wordt het *lex*. Stilaan verdwijnt echter het aanvoelen voor waar het startte en merk je een verarming van het begrip en vaak ook een accentverschuiving. De Romeinen hadden een heel ander idee over wat 'wet' is dan wat met *Torah* werd en wordt bedoeld! Het woord 'wet' roept nu een context op van een rechtbank of een volksvergadering waarin wetten werden gestemd. Het samenleven moet immers vlot kunnen verlopen. Maar de 'Wet van Mozes' of de *Torah* is voor de Joden niet het resultaat van een afspraak onder mensen. Het is het woord dat van God, hun schepper, komt en dat bedoelt is om hen léven te geven.

Het woord 'wet' klinkt ons, westerlingen, koud en kil in de oren. Het doet denken aan een wetboek en niet meer aan een wegwijzer voor een liefdesrelatie. Een wet kent geen genade. Daarbij komt ook nog dat wij moderne mensen een beetje allergisch geworden zijn voor alles

wat wet is. Wij laten ons niet dicteren van buitenaf. Wij laten ons liever niets gezeggen, want dan voelen we ons belemmerd en dat raakt aan mijn autonomie. Wij willen zelf bepalen wat zinvol is en zelf uitmaken waarnaar we ons leven richten. Zo wordt de wet regelmatig wel eens als last ervaren, en zien we haar zeker niet als iets wat ons helpt en een weg ten leven

zou kunnen wijzen. In die (onze) context wordt het vreemd om een wetboek te gaan bejubelen, en te spreken over de vreugde van de wet.

Torah herleiden tot 'wet' klopt dus echter niet meer met wat Joden daaronder verstaan. Het gaat over meer en dieper... *Torah* is een levenswijzer om Gods plan met zijn schepping te helpen realiseren; het gaat over hoe te leven. De *Torah* is als het ware een gebruiksaanwijzing, een bijsluiter bij het leven in liefde als verbondspartners. Het is een antwoord op de vraag hoe te leven als je trouw wil zijn aan het verbond.

Als we naar de geschiedenis van het Joodse volk kijken waren zij ooit slaven, en dat is belangrijk om in gedachten te houden. Wat toen gebeurd is, is nog steeds bezig. God is ook nu nog scheppende. Op een bepaald moment in hun geschiedenis waren zij slaven, ze werden onderdrukt in Egypte waar God de ellende van zijn volk gezien heeft (en die ellende dus nog steeds ziet). God wil dan ook dat zijn volk uit dat land wegtrekt. Vanuit dat land moet er een uitweg gevonden worden naar het beloofde land.

Maar 'weg van de vleespotten' betekent ook dat je niet de mechanismen en wetten van dat land moet overnemen, maar dat je zal moeten gaan leven met andere wetten. Wetten waar de kleinste, de minste, de zwakste, de onvruchtbare, de onschuldige, de vreemdeling, enz... echt aan bod komen. Kortom, een 'wet' (*Torah* dan) waar het recht van de zwakste de boventoon voert en niet het recht van de sterkste, de rijkste; niet economie of kapitalisme maar wel de mens. God geeft hen hiervoor die leefregels (geen spelregels van wat mag en niet mag), leefregels van wat kan, zodat je samen kan leven in liefde. Ze worden hen aangereikt op de berg Sinaï en dit alles wordt bijeengebracht in de *Torah*.

***leefregels voor wat kán:
een samenleving waar de
kleinste tot zijn recht komt***

Deze vijf boeken, of beter dat wat erin staat, zijn de grondslag van het Joods geloof. De *Torah* heeft voor de Joden universele zeggingskracht. Het is hun verbond met God, de geschreven grondwet van het Joodse volk. Het is het fundament waarop zij hun volk bouwen. De *Torah* is dus bedoeld voor een volk dat net uit slavernij kwam. Het is niet bedoeld om de Israëlieten opnieuw te onderdrukken met onverbiddelijke wetten, maar hen via een leer een gelukkig leven in het land Kanaän in het vooruitzicht te stellen.

Het onrecht en de ongerechtigheid die zij door de farao en de Egyptenaren hadden moeten ondergaan moest beslist verleden tijd blijven. Daarom wordt hier ook het accent gelegd op het praktiseren van gerechtigheid, maar ook hier weerom in de Hebreeuwse betekenis van zowel liefde als gerechtigheid (*tsadiq*).

In de 12de eeuw werden er in de *Torah* van Mozes 613 voorschriften onderscheiden (Maimonides). Wie ze bestudeert stelt vast dat deze richtlijnen niet louter met godsdienst te maken hebben maar met zowat alle basisaspecten van het leven: gezondheid, hygiëne, landbouw, ethiek, politiek en godsdienst.

De *Torah* is een wegwijzer die geïnterpreteerd moet worden. Ooit is de dialoog begonnen (33 eeuwen geleden op de Sinai) en die is nooit gestopt, mag ook nooit stoppen ... Joden zijn altijd bezig met leren, reflecteren, interpreteren. Ze zoeken hoe ze moeten leven in heel concrete situaties. *Torah* wordt dan ook het ganse jaar door gelezen, elke sabbat een stukje zodat het op één jaar rond is en afgesloten en herbegonnen wordt (het eindigt dus nooit) op het feest van de vreugde van de *Torah*, nl. *Simchat* (laatste dag van het loofhuttenfeest Sjoekot, dit jaar op 9 nov.)

Alleen door de blijvende interpretatie van de *Torah* kan je zien hoe dit alles in deze tijd geleefd kan en moet worden om gelukkig te zijn. De *Torah* is daarom een beginselprogramma, geen huishoudelijk reglement. En als beginselprogramma moet zij verder worden uitgewerkt in het leven van elke dag.

De rabbijnen vertellen dat toen God de wereld schiep, hij eerst de *Torah* schiep. Lezend in de *Torah* schiep hij vervolgens de wereld. De *Torah* is dus het instrument waarmee God de wereld schiep, schept en blijft scheppen. Wie dus 'het beloofde land' wil bereiken, vindt hiervoor een 'richtingwijzer' in de *Torah* (en dat geldt dus even goed voor de Christenen als voor de Joden).

Als we dat alles in acht nemen, is het dus logisch dat de Joden blij zijn met de *Torah*, er vreugde in vinden en proberen haar te leven. Logisch ook dat die wet bezongen en bejubeld wordt. Dat deden ze ***bij uitstek in Psalm 119.***

In Psalm 119 heeft men zich geen moeite bespaard om op een ingenieus gecomponeerde wijze de *Torah* te bezingen. In volgorde krijgen elk van de 22 letters van het Hebreeuwse alfabet 8 verzen (die dus telkens met dezelfde letter beginnen). Hiermee wil men uiteraard de alomvattendheid en de volheid van de *Torah* weergeven.

Verrassend kan zijn dat het woord *Torah* ... er níet in voorkomt! Deze meditatie op de *Torah* gebruikt maar liefst acht verschillende woorden om de rijkdom van het begrip weer te geven: Wijzing(en), Getuigenis(en), Voorschriften, Geboden, Oorde(e)l(en), Woord(en), Belofte(n), Bepalingen. Er werd gekozen om systematisch hetzelfde Hebreeuwse woord met hetzelfde Nederlandse woord te vertalen, maar eigenlijk zijn alle woorden onderling uitwisselbaar – overigens verrijkend om soms eens te doen.

Deze uitwisselbaarheid geldt ook voor de houding van de psalmist tegenover de *Torah*: bewaren, onderhouden, in acht nemen, liefhebben, leren, vertrouwen, volgen, wachten, zoeken. Omdat de *Torah* hier vaak eigenschappen toegekend krijgt die anders aan God zelf worden toegekend, kregen al deze termen ook een hoofdletter.

Jezus is de 'vleesgeworden Psalm 119'

In het Nieuwe Testament zijn geen letterlijke verwijzingen naar Psalm 119 te lezen. Je zou echter wel volledig terecht

kunnen zeggen dat Jezus de 'vleesgeworden Psalm 119' is! Hijzelf is de tijdloze mens die van jong af aan zijn leven gericht heeft op G-d. Je kunt de Psalm dus ook helemaal lezen als een weerspiegeling van Jezus' leven.